

ÅRSMELDING FOR NASJONALMUSEET 2017

NASJONALMUSEET

UTSTILLINGSPROGRAM 2017

UTSTILLINGER I OSLO

NASJONALGALLERIET

Under lupen. Gustave Courbet
18. november 2016 – 5. februar 2017

The Great Graphic Boom
3. mars 2017 – 28. mai 2017

Rastløse gester. Verk fra Hubert
Loosers samling
23. juni 2017 – 7. januar 2018

Eventyrrommet
Møt nøkken, prinsesser, troll og andre
smakebiter av eventyrmotiver fra
museets rikholdige samlinger.
Fast

Livets dans.
Samlingen fra antikken til 1950.
Fast

MUSEET FOR SAMTIDSKUNST (stengte september 2017)

SNAP. Dokumentar og portrett.
Fotografier fra samlingen
17. februar 2017 – 3. september 2017

Tori Wrånes. Hot Pocket
21. april 2017 – 3. september 2017

NORSK NATUR. Toril Johannessen og
Tue Greenfort
17. september 2016 – 15. januar 2017

Like før. Sidsel Paaske (1937–1980)
21. oktober 2016 – 26. februar 2017

Louise Bourgeois
Fast

NASJONALMUSEET – ARKITEKTUR

Et sted å være. Norsk samtidsarkitektur
2011–2016
9. juni 2017 – 19. november 2017

Det norske glasshuset
27. januar 2017 – 13. august 2017

Casa de Vidro. Lina Bo Bardi i dialog
med Sverre Fehn
27. januar 2017 – 14. mai 2017

Baking Bad: Pepperkakekonkurranse
og -utstilling
8. desember 2016 – 8. januar 2017

Utsnitt. Bjørn Winsnes' fotografier
1. september 2017 – 14. januar 2018

Byggekunst. Arkitektursamlingen fra
1830 til i dag
Fast utstilling, stengte 5. februar 2018

UTSTILLINGER I UTLANDET

Forms of Freedom. African
Independence and Nordic Models.
Nairobi National Museum, Kenya
3. november 2016 – 1. februar 2017

GALLERIUTSTILLINGER PÅ TURNÉ

Under 40. Ung norsk arkitektur.

Dyste Design. Vær så god, sitt!

Aase Texmon Rygh. Evighetens form.

SKOLEUTSTILLINGER PÅ TURNÉ

Laget i verden

Broer

Eventyrskatten

Konge uten krone

Byplansjefene

Alle komponerer!

Øyne så store som tinnallerkener

Pentaheks

Fra pigment til mening

Avtrykk

Ukens kunstverk

ANDRE UTSTILLINGER

Lawrence Weiners
HELD JUST ABOVE THE CURRENT
Byggegjerdet ved Mellomstasjonen
4. november 2016 – 4. mai 2018

Satelitt Mellomstasjonen
– Fotobokfestival Oslo 2017
15. September 2017 – 12. oktober 2017

Dronning Mauds album
Dronning Sonja KunstStall
13. oktober 2017 – 18. februar 2018

BESØKSTALL 2013–2017

Visningsteder	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt	696 252	577 984	602 546	650 680	634 009
Nasjonalgalleriet	451 551	325 726	370 116	436 495	460 291
Museet for samtidskunst	42 547	43 769	37 017	45 810	49 703
Kunstindustrimuseet	30 850	37 095	38 570	47 529	
Nasjonalmuseet – Arkitektur	39 671	34 782	38 324	37 473	36 658
Landsdekkende program	131 633	136 612	115 729	64 677*	60 490*
Villa Stenersen			2 790	4 246	3 724
Mellomstasjonen				14 450	23 143

Kunstindustrimuseet stengte i oktober 2016.

Museet for samtidskunst stengte september 2017.

*Nedgang i besøkstall er et resultat av reduksjon av antall vandretstillinger i flytteperioden.

HILSEN FRA STYRET

Det har vært et begivenhetsrikt år for Nasjonalmuseet. Vi nærmer oss med store skritt åpningen av det nye Nasjonalmuseet i 2020, et omfattende flyttearbeid som krever en kjempeinnsats av alle museets medarbeidere. Fasen vi er i nå innebærer stor omstilling for alle i museet. Samtidig leverer Nasjonalmuseet gode resultater: med sterke og engasjerende utstillinger, stort antall besøkende og en rekke aktiviteter for store og små.

Museet har i 2017 fått både nytt styre og ny direktør. 1. juni tiltrådte Karin Hindsbo som direktør, og vi er overbevist om at hun er rett person til å styre Nasjonalmuseet inn i en ny epoke. Hennes engasjement og ønske om å løfte Nasjonalmuseet som ett helhetlig museum har allerede satt sitt preg på organisasjonen. I vårt første år som styre har vi dessuten latt oss imponere av alle medarbeiderne. Deres høye faglige kompetanse kombinert med stor lidenskap gjør oss forventningsfulle for fremtiden.

Vi vil takke tidligere direktør Audun Eckhoff for innsatsen gjennom åtte år. En stor takk også til Stortinget og Regjeringen, samt museets øvrige tilskuddsgivere. Det er også viktig å fremheve det gode samarbeidet vi har med Statsbygg, sammen leder vi an mot en vellykket gjennomføring av et av de største kulturprosjektene i Europa i nyere tid.

Foran oss ligger en enestående begivenhet, en historisk satsning på kultur og kunst. Det nye museumsbygget på Vestbanen vil sette Nasjonalmuseet, Oslo og Norge på verdenskartet. Vi gleder oss, alle sammen.

Styrets medlemmer (fra venstre): Rolf Yngve Uggen, Pål Henry Engh, Linda Bernander Silseth (styrets leder), Axel Frederick Meyer, Karin Hindsbo (direktør), Randi Godø, Ellen Tveit Klingenberg, Jan Erik Knarbakk

DIREKTØRENS FORORD

Vi står nå overfor Nasjonalmuseet mest spennende periode noensinne, på vei mot det nye fantastiske bygget på Vestbanen. Når det nye Nasjonalmuseet åpner i 2020, markerer det en historisk satsning på kunst og kultur. 13.000 kvadratmeter med utstillinger, faste og skiftende. Et levende, inkluderende og tilgjengelig sted for møter mellom publikum og kunsten. Vi gleder oss enormt!

Veien dit blir stadig kortere, men arbeidet som skal ta oss dit vil være hardt og krevende hele veien. Flytteprosessen er kompleks og ressurskrevende. Flere tusen gjenstander og kunstverk skal flyttes og gjøres klare for utstilling på en trygg og smart måte. I tillegg skal en rekke andre viktige elementer på plass i det nye museet: lys, magasiner, butikk, formidlingsatelier, spisested og nye arbeidsplasser for nesten 200 medarbeidere, bare for å nevne noe.

Dette arbeidet preger naturlig nok arbeidshverdagen til alle i museet. Samtidig har Nasjonalmuseet i 2017 levert en rekke sterke utstillinger og aktiviteter for å gjøre kunsten og samlingen tilgjengelig for publikum. Den hypnotiserende Tori Wrånes-utstillingen «Hot Pocket» var akkurat den verdige avslutningen Museet for samtidskunst fortjente før stengningen av bygget i september. Til sammen besøkte 550 376 våre utstillinger i Nasjonalmuseet, Arkitekturmuseet, Museet for samtidskunst og i Villa Stenersen. I tillegg ble totalt 128 verk lånt ut, 48 av dem til tolv museer i Norge. Nasjonalmuseet sendte 16 utstillinger rundt til visningssteder, gallerier og skoler rundt om i landet. Fremheves må også arbeidet som gjøres bak utstillingene, i samlingsforvaltning, utstillingsteknikk, administrasjon, med markedsføring, sikkerhet og logistikk.

Jeg er utrolig glad og ydmyk over å ta over som direktør for Nasjonalmuseet nå. Jeg vil takke min forgjenger Audun Eckhoff for hans innsats gjennom flere år. En viktig jobb er allerede gjort med å bygge ett stort samlet museum for kunst, arkitektur og design. De kommende årene skal dette arbeidet videreutvikles inn mot det nye museet. Det store potensialet som ligger hos museets ansatte og i samlingen skal forløses. Samlingsarbeidet, forskningen, publikumsopplevelsen og markedsarbeidet skal løftes. Slik skal vi forme Nasjonalmuseet for fremtiden.

Karin Hindsbo
direktør

STYRETS BERETNING 2017

STYRETS BERETNING FOR 2017

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design ble etablert som en stiftelse 1. juli 2003.

Stiftelsen forvalter og utvikler Norges største og mest betydningsfulle samling av norske og utenlandske, historiske og samtidige verk, driver museumsvirksomhet i sentrum av Oslo, og har et omfattende, landsdekkende program, samt aktiviteter i utlandet.

Utstillingsarenaer i Oslo er i Universitetsgata 13 (Nasjonalgalleriet), Bankplassen 3 (Nasjonalmuseet – Arkitektur) og Bankplassen 4 (Museet for samtidskunst) frem til september 2017.

Museet drifter også Villa Stenersen i Tuengen allé 10 c og Mellomstasjonen på Brynjulf Bulls plass 2, ved inngangen til det nye Nasjonalmuseet.

St. Olavs gate 1 (Kunstindustrimuseet) har ikke vært åpent for publikum i 2017, idet det kun benyttes til samlingsarbeid.

Biblioteket og hoveddelen av museets ansatte holder til i Kristian Augusts gate 23. Museets verksted er i Vulkan 5. Museet disponerer også to magasiner for oppbevaring av kunst.

UTSTILLINGENE I OSLO

Utstillingsprogrammet for 2017 omfattet ni skiftende utstillinger i egne hus, i tillegg til samlingsutstillingene. Tallet er noe lavere enn i 2016, grunnet gradvis nedtrapping av virksomheten.

Først ut i 2017 var de to arkitekturutstillingene «Casa de Vidro. Lina Bo Bardi i dialog med Sverre Fehn» og «Det norske glasshuset». Lina Bo Bardi's glasshus i São Paulo ble presentert i Sverre Fehns glasspaviljong, samtidig som norske glasshus ble vist i en egen utstilling i Hvelvet.

De to samtidskunstutstillingene «SNAP. Dokumentar og portrett. Fotografier fra samlingen» og «Tori Wrånes. Hot Pocket» ble en verdig markering av avslutningen for Museet for samtidskunst. Fotoutstillingen «SNAP» var en stormønstring av dokumentar- og portrettfotografier fra museets samling. Kritiker- og publikumssuksessen «Hot pocket» tok oss med inn i Tori Wrånes' magiske verden av kostymer, rekvisitter, stemme og bevegelse.

I Nasjonalgalleriet startet året med «The Great Graphic Boom», som tok for seg den veldige interessen for grafikk som vokste frem i USA rundt 1960. Fokuset på amerikansk kunst i Nasjonalgalleriet fortsatte med sommerutstillingen «Rastløse gester. Verk fra Hubert Loosers samling», som viste maleri, skulptur og tegning skapt av noen av 1900-tallets mest betydningsfulle kunstnere.

Sommeren kunne også by på arkitekturutstillingen «Et sted å være. Norsk samtidsarkitektur 2011–2016», en stormønstring av utvalgte prosjekter fra de siste fem årene tegnet av norske og internasjonale arkitekter i Norge samt prosjekter i utlandet tegnet av norske arkitekter. Utstillingen ble avløst av høstens arkitekturutstilling, «Utsnitt. Bjørn Winsnes' fotografier», som presenterte fotografier av den fremste norske representanten for 1950-årenes kunstneriske tendens i europeisk arkitekturfotografi. Tradisjonen tro, ble året avsluttet med den velduftende og populære pepperkakeutstillingen i Nasjonalmuseet – Arkitektur.

Besøksutviklingen i både Museet for samtidskunst og Nasjonalgalleriet var positiv i 2017, med en økning i henholdsvis 9% og 5% i forhold til i 2016, og det har vært en betydelig økning i besøk fra asiatiske land.

Samlet besøkstall for utstillingsarenaene i Oslo var 573 440, inkludert besøk i Villa Stenersen og Mellomstasjonen, en minimal nedgang på ca. 2% sammenliknet med året før. Nedgangen skyldes hovedsakelig stengingen av Kunstindustrimuseet i 2016.

DET LANDSDEKKENDE PROGRAMMET

Den landsdekkende virksomheten er fortsatt sentral i museets nasjonale forankring. Programmet er sammensatt av vandretstillinger og kurs- og kompetansetilbud. Både utstillinger og kurs- og kompetansetilbud tilbys museums-, galleri- og skolenettverkene Den kulturelle skolesekken over hele landet.

Fram til 2020 er museets prioriterte oppgave å forberede flytting til det nye Nasjonalmuseet. For det landsdekkende programmet innebærer dette en midlertidig reduksjon i antall vandretstillinger og en økning i kurs- og kompetansetilbud i denne perioden. I 2017 var 13 utstillinger på vandring, og det ble tilbudt og gjennomført ti kurs og tre seminarer til nettverkene.

Skolenettverket hadde i løpet av året 28 654 besøkende, museums- og gallerinettverket hadde 31 837 besøkende. Kurs og seminarer samlet ca. 250 fagpersoner fra de nasjonale nettverkene.

INTERNASJONALT SAMARBEID

Flere av Nasjonalmuseets utstillinger har vært utviklet i samarbeid med utenlandske museer og vises både i Norge og i utlandet.

«Japanomania»-utstillingen, vist i Kunstindustrimuseet og Nasjonalgalleriet i 2016, ble vist ved Statens Museum for Kunst i København i april 2017.

Utstillingen «The Great Graphic Boom», vist i Nasjonalgalleriet våren 2017, var basert på et omfattende samarbeid med Staatsgalerie Stuttgart.

Den store Munch-utstillingen ved San Francisco Museum of Modern Art og The Metropolitan Museum of Art samt den internasjonale Munch-konferansen i New York, var også viktige internasjonale samarbeidsprosjekter i 2017.

Nasjonalmuseet lånte blant annet ut det sentrale verket *Selvportrett med sigarett* til utstillingen.

«Forms of Freedom. African Independence and Nordic Models», opprinnelig kuratert og produsert for den nordiske paviljongen ved Arkitekturbiennalen i Venezia i 2014, sto ved Nairobi National Museum fra 2. november 2016 til 1. februar 2017.

FORBEREDELSE TIL DET NYE MUSEET

I 2019 overtar Nasjonalmuseet det nye museet på Vestbanen med henblikk på å kunne åpne dette for publikum i løpet av 2020. Arbeidet med å forberede innflytting i det nye museet har i løpet av året vokst i omfang og vil øke ytterligere i 2018. Arbeidet omfatter blant annet planlegging av utstillinger, bevarings- og konserveringsarbeid, kvalitetssikring av informasjon om samlingene og pakking og merking for å klargjøre til flytting.

Arbeidet med samlingsutstillingen har pågått i flere år og har involvert svært mange egne medarbeidere i tillegg til eksterne ressurser. Samlingsutstillingen alene vil omfatte ca. 6 000 verk som alle må være i perfekt tilstand, noe som krever en grundig gjennomgang av konservatorer forut for flytting.

I tillegg til kunstverk skal mer enn 200 000 bøker og 2 000 hyllemeter arkivmateriale klargjøres for flytting. Dette arbeidet er også intensivert i løpet av 2017.

I løpet av 2017 er stadig flere av museets medarbeidere blitt involvert i samarbeidet med Statsbygg, blant annet i arbeidet med anbudsspesifikasjoner til utstyr i museet. Dette arbeidet vil intensiveres i løpet av 2018.

SAMLINGS- OG BEVARINGSARBEID

Samlingsforvaltning omfatter aktiviteter og tiltak som sikrer at samlingene blir tatt vare på, dokumentert og tilgjengeliggjort for allmennheten, også digitalt. Nasjonalmuseets samling på nesten 400 000 verk har vært revidert siden 2008. Hovedmålet er å gjøre samlingene digitalt tilgjengelige både for publikum og fagmiljøer samt å klargjøre dem for flytting til det nye museet. Ved slutten av 2017 var informasjon om over 40 000 verk lagt ut på museets nettsted og på DigitaltMuseum.

Også bevaringsarbeid er en sentral prioritering. Omfanget av dette arbeidet er knyttet til museets utstillings-, utlåns- og innkjøpsvirksomhet, i tillegg til forestående flytting og montering av nye utstillinger, som blant annet vil kreve omfattende konserveringstiltak i forkant.

INNKJØP AV KUNST

I henhold til avtalen mellom Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst og Kulturdepartementet har museet drift- og forvaltningsansvar for samlingene. Innsamlingsarbeid og ervervelser til samlingene er en viktig del av dette forvaltningsansvaret.

Se museets nettsted for komplett oversikt over innkjøp i 2017:
nasjonalmuseet.no/innkjop

Se museets nettsted for komplett oversikt over utlån i 2017:
nasjonalmuseet.no/utlaan2017

Se museets nettsted for komplett oversikt over samtlige publikasjoner i 2017:
nasjonalmuseet.no/publikasjoner2017

I 2017 ble det kjøpt inn 204 verk til en kostnad av kr. 7 079 009, mot kr. 17 018 841 i 2016. Avgift betalt til Bildende Kunstneres Hjelpesfond i 2017 er kr. 133 926.

Medlemmer av innkjøpskomiteen i 2017 var direktør Karin Hindsbo (leder fra og med juni), tidligere direktør Audun Eckhoff (leder til og med mars), Sabrina van der Ley (konstituert leder april–juni) og Andrea Kroksnes (samtidskunst), Nils Ohlsen og Vibeke Waallann Hansen (eldre og moderne kunst), Nina Berre (arkitektur), Widar Halén (design og kunsthåndverk) og Kari Skytt Andersen (konservering).

Styret takker for de 144 verkene som er gitt museet i gave i 2017. En rekke av disse er ment å stilles ut i det nye Nasjonalmuseets faste samlingsutstilling. Kunstforumet 2020 og Oberstløytnant Danielsens Fond for Samtidskunst ga museet to verk fra utstillingen «Tori Wrånes. Hot Pocket» i Museet for samtidskunst (april–sept.): Tori Wrånes & Skylar Haskards samarbeidsverk *Desert Troll Technique* (2016) og Wrånes' video *Track of Horns* (2015).

UTLÅN

Nasjonalmuseet har forvaltningsansvaret for museets samlinger og et særskilt ansvar for å formidle norsk kultur både i Norge og i utlandet. Utlån til museer og deposita til offentlige bygninger i inn- og utland er viktige i denne sammenheng.

Nasjonalmuseet bruker store personalressurser på flytteforberedende tiltak, men har likevel prioritert å imøtekomme andre institusjoners behov for innlån så vidt det er mulig, og antall utlån er fremdeles betydelig.

I løpet av 2017 ble 80 verk utlånt til 20 låntakere i utlandet, og 48 verk ble utlånt til tolv låntakere i Norge.

KOMMUNIKASJON

I 2017 har Nasjonalmuseet.no og samlingen på nett hatt 700 000 besøk, med en betydelig økning i besøk fra utlandet, særlig til museets samling på nett. Det er i 2017 blant annet arbeidet med utdypning av det engelskspråklige innholdet på nettstedet samt synliggjøring av innholdet i Google gjennom søkemotoroptimalisering.

At nettsidene og visningsstedene skal fungere godt for alle, har i 2017 også ført til at vi har brukertestet nasjonalmuseet.no med tre brukere med ulike funksjonshemninger. Etter dette har vi presisert informasjon om tilgjengelighet i Nasjonalmuseets visningssteder på nett. Vi tar med oss lærdom herfra inn i arbeidet med nytt nettsted i 2018.

I samling på nett er det tilgjengeliggjort mer enn 40 000 objekter, og det er publisert tekster fra Nasjonalmuseets høydepunktkatalog for arkitektur, som kom ut på papir i 2017. Med støtte fra Kulturrådet lanserte museet «Prinsipalkomponenter» som en alternativ visuell utforskning av samlingen på nett. Prosjektet er et maskinlæringseksperiment som grupperer objekter ut fra visuelle likhetstrekk, og lar oss se samlingen fra et fugleperspektiv og oppdage nye visuelle sammenhenger.

Nasjonalmuseet har inngått en rammeavtale med Billedkunst Opphavsrett i Norge (BONO), som gir museet anledning til å gjengi også verk under opphavsrett blant annet i sosiale medier, noe som er en viktig del av arbeidet med å skape begeistring og interesse for samlingen.

Den bejublete Tori Wrånes-utstillingen var årets store medievinner, etterfulgt av samtidskunstsstillingen «SNAP» og den alltid populære pepperkakeutstillingen. Utflyttingen av Museet for samtidskunst ble en spesiell og verdig avskjed. Den etterfølgende åpne dagen på taket til det nye Nasjonalmuseet ble en positiv fortsettelse på fortellingen om bevegelsen mot det nye museet, før kunstkritikerne på tampen av året skapte tilløp til debatt om samlingsutstillingen. Medieåret 2017 var for øvrig kjennetegnet av vårens direktørskifte på flere måter, først i direkte medieomtale både i forkant og etterkant av skiftet, deretter i form av lavere medietrykk i den etterfølgende etableringsfasen.

PUBLIKUM OG TILGJENGELIGHET

Formidling er en del av museets samfunnsoppdrag og omfatter presentasjonen av og samtalen om kunst. Som ledd i dette arbeidet har museet i løpet av året blant annet utviklet en manual for tilgjengelighet i utstillinger. Manualen er en praktisk veileder for hvordan utstillinger kan gjøres mer tilgjengelige for alle, i tråd med museets mål om å bli en arena der alle kan delta.

FORSKNING OG UTVIKLING

Forskningen ved Nasjonalmuseet er i hovedsak knyttet til museets egne utstillinger, samlinger, formidling og konservering. I tillegg drives viktig utviklings- og forskningsforberedende arbeid som kan være vanskelig å tallfeste.

I samarbeid med bl.a. Universitetet i Oslo, Munchmuseet, Riksarkivet, samt andre norske og utenlandske museer og institusjoner deltar Nasjonalmuseet i ulike forsknings- og utviklingsprosjekter.

Resultatene av dette synliggjøres blant annet i museets katalogutgivelser, publiserte artikler og konferanseinnlegg. Som eneste museum utenfor universitetssektoren, har Nasjonalmuseet tatt i bruk forskningsdatabasen CRISTIN (Current Research Information System). Her registreres alt skriftlig arbeid utført av museets ansatte.

NASJONALMUSEETS VENNER

Nasjonalmuseets Venner, lansert høsten 2014, hadde pr. årsslutt 3 117 medlemmer, en økning på 35 % i forhold til året før. Det er 1756 følgere på Facebook, en økning på 15 % fra 2016. Arrangementsprogrammet, som skreddersys for medlemmene, omfattet 21 arrangementer, en dagsutflukt til Kistefos-Museet og en utenlandstur som gikk til München i 2017.

Nasjonalmuseets opprinnelige venneforeninger er tilknyttet visningsstedene i Oslo. Nasjonalgalleriets venneforening har røtter tilbake

til 1917 og Venneforeningen for Kunstindustrimuseet til 1919. Begge disse venneforeningene har gjennom tidene bidratt med kunstinnkjøp og donasjoner. Venneforeningen for Arkitekturmuseet ble etablert i 1994.

Ved utgangen av året hadde de tre venneforeningene til sammen ca. 800 medlemmer.

Nasjonalgalleriets Venner feiret sitt 100 års-jubileum med en større markering og festmiddag i Nasjonalgalleriet 6. oktober 2017.

20|20

Våren 2015 lanserte Nasjonalmuseet 20|20 – et kunstforum for dem under 40 år. 20|20 tilbyr kunstopplevelser for unge som ønsker å lære mer om samtidskunst og samtidig bidra til å bygge et fond for videreutvikling av Nasjonalmuseets samtidskunstsamling.

Per årsslutt hadde kunstforumet 42 medlemmer, en økning på 35 % fra i fjor. Det ble gjennomført ni arrangementer for 20|20 i løpet av året.

20|20 bidro igjen til innkjøp av verk til museets samling, denne gang fra Tori Wrånes-utstillingen.

SPONSORER OG STØTTESPILLERE

Styret vil takke sponsorene Lexus, Nec og Explorius for samarbeidet gjennom året.

Styret takker Kulturrådet for støtte til de tverrfaglige samlingsforvaltningsprosjektene «Prinsipalkomponenter» og «RFID-teknologi». Kulturrådet har også støttet prosjektene «Autoritetsliste over norske kunstnere» og «Digital utvikling – samling på nett».

Utenriksdepartementet takkes for støtte til utlandsutstillingen «Snøhetta».

For støtte til «Tilgjengelighet til kunst, kunnskap og arkitektur» takkes Barne-, ungdoms og familiedirektoratet.

Kulturdepartementet takkes for omfattende støtte til «Dronning Mauds Album» i forbindelse med Hans Majestet Kongen og Hennes Majestet Dronningens 80-årsjubileum. Norges forskningsråd fullfinansierer forskningsprosjektet «Cultural Heritage Mediascape; Innovation in Knowledge and Mediation Practices». Stiftelsen UNI bidro til forskningsprosjektet «Dryppende maling». Norges generalkonsulat i New York bidro til presse- og ekspertreiser i forbindelse med Tori Wrånes-utstillingen. Pax Forlag har bidratt til utgivelsen av Arkitekturårbok 2016/2017.

Sist, men ikke minst takkes Sparebankstiftelsen DNB for betydelig økonomisk støtte til museets Digilab-prosjekt.

PERSONAL OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av 2017 hadde Nasjonalmuseet 169 fast ansatte og 44 midlertidig ansatte, til sammen 213 ansatte. Omregnet til årsverk tilsvarer dette totalt 197,91 årsverk, en økning på 18,03 årsverk fra 2016. Kjønnfordelingen blant de ansatte er 68,32 % kvinner og 31,68 % menn.

Ved årets slutt er det i ledergruppen fem kvinner og fire menn. I seksjonsledergruppen er det fem kvinner og fire menn.

Lønns gjennomsnittet for fast ansatte medregnet mellomledere var kr 519 970 for kvinner og kr 538 242 for menn.

Lønns gjennomsnittet uten ansatte i lederstillinger var kr 512 950 for kvinner og kr 526 981 for menn.

Nasjonalmuseet har nedfelt i sin policy at det skal være likestilling mellom kjønnene. I stillingsutlysninger står det følgende: Nasjonalmuseet er opptatt av mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke uansett alder, kjønn, kulturell og etnisk bakgrunn. Det arbeides løpende med å videreutvikle et arbeidsmiljø som skal preges av trygghet, åpenhet og respekt og som ivaretar den enkeltes helse. Dette forutsetter et arbeidsmiljø uten diskriminering. Museet har rutine for håndtering av konflikter og varslingsrutine.

Arbeidsmiljøutvalget hadde fem møter i 2017. Nasjonalmuseet er en IA-bedrift, og museet har avtale med Synergi Helse om bedriftshelsetjenester. Sykefraværet i 2017 var på 5,4 %, en økning på 0,7 % fra 2016. Langtidsfraværet har gått noe opp fra 2016.

Det har ikke forekommet eller blitt rapportert alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året. Museet har regelmessige vernerunder og vurdering av ergonomi på arbeidsplassen for å unngå belastningsskader for ansatte. Det gis tilbud om korte pauser i arbeidstiden med lett bevegelse ledet av trener for å forebygge belastningsskader.

Museet engasjerte høsten 2017 et eksternt firma (PwC) for å bistå i en organisasjonsgjennomgang. Det har vært en bred kartlegging av status og utfordringer for museet gjennom samtaler med ansatte, skriftlige innspill, arbeidsmøter og allmøter. På bakgrunn av dette har PwC utformet en rapport som beskriver museets situasjon og utfordringer. Dette vil danne basis for videre arbeid med organisasjon, kultur og arbeidsmiljø.

Det er også igangsatt et større arbeid for å forberede flytting av arbeidsplassene til det nye museet, noe som krever en omfattende digitalisering og opplæring av alle ansatte i bruken av digitale verktøy.

STYRET

Styret avholdt i 2017 ni ordinære møter og ett ekstraordinært møte.

Styret besto fra 1. januar 2017 av syv medlemmer, hvorav tre var kvinner og fire var menn. Tre personer var nyoppnevnt av Kulturdepartementet: Linda Bernander Silseth (styrets leder), Jan Erik Knarbakk (nestleder) og Ellen Tveit Klingenberg. Én person var oppnevnt av Stiftelsen Kunstindustrimuseet: Axel Fredrick Meyer og én person av Stiftelsen Arkitekturmuseet: Pål Henry Engh. De ansattes representanter er Randi Godø og Rolf Yngve Uggen.

TILSETTING AV NY DIREKTØR

I det tidligere direktørs åremål gikk ut, ble stillingen utlyst. Tilsetting av direktør var noe av det første det nye styret tok tak i. Etter en grundig prosess, ble Karin Hindsbo ansatt som ny direktør, med tiltredelse i juni 2017.

ØKONOMISKE FORHOLD

Samlet egenkapital pr. 31.12.2017 utgjør kr 49,9 mill., en nedgang på kr 5,5 mill. fra 31.12.2016.

Nedenfor vises en rettvise oversikt over utviklingen og resultatet av foretakets virksomhet og dets stilling:

- Bunden avsetning til innkjøp av kunst utgjør pr. 31.12.2017 kr 8,6 mill.
- Annen egenkapital pr. 31.12.2016 utgjør kr 41,3 mill.
- Driftsinntekter i 2017 utgjorde kr 353,8 mill. mot kr 320,0 mill. i 2016.
- Egeninntektene i 2017 utgjorde kr 30,2 mill. mot kr 28,1 mill. i 2016.
- Gaver og donasjoner utgjorde i 2017 kr 2,7 mill. mot kr 1,8 mill. i 2016.
- Sponsorinntekter utgjorde i 2017 kr 0,3 mill. mot kr 0,4 mill. i 2016.
- Driftskostnader i 2017 utgjorde kr 360,0 mill. mot kr 332,6 mill. i 2016, og driftsunderskuddet utgjorde kr 6,2 mill. i 2017 mot kr 12,7 mill. i 2016.
- Underskudd etter finansposter utgjorde kr 5,5 mill. i 2017 mot et underskudd i 2016 på kr 11,7 mill.
- Likviditeten i 2017 har vært god. Bankinnskudd og kontanter er pr. utgangen av 2017 på kr 72,7 mill.
- Det er i 2017 aktivert investeringer for til sammen kr 2,0 mill.

Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av regnskapet, og det bekreftes at grunnlaget for fortsatt drift er til stede.

DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

Styret foreslår at årets underskudd på kr 5 522 902 dekkes inn ved overføring fra annen egenkapital.

ANDRE FORHOLD

Stiftelsen er ikke involvert i virksomhet som medfører forurensning av det ytre miljø. Stiftelsen driver kildesortering. I samarbeid med Statsbygg og eksterne konsulenter utarbeides en miljøstrategi for den daglige driften i det nye Nasjonalmuseet.

Styret ønsker å rette en stor takk til de ansatte ved museet, for innsatsen som gjøres i en krevende periode.

Oslo, 26. februar 2018

Linda Bernander Silseth
styrets leder

Axel Frederick Meyer

Rolf Yngve Uggen
ansattes representant

Ellen Klingsberg
Tveit

Karin Hindsbo
direktør

Jan Erik Knarbakk
Nestleder

Pål Henry Engn

Randi Godø
ansattes representant

INNKJØPTE VERK

ET UTVALG INNKJØPTE VERK

ELDRE OG MODERNE KUNST

Thomas Fearnley

I 2017 ervervet Nasjonalmuseet en betydelig samling av Thomas Fearnleys tegninger. Samlingen, på 70 blad, har proveniens tilbake til kunstnerens sønn hoffjegermester Thomas Fearnley (1841–1927). Omtrent 20 av tegningene hørte opprinnelig til Fearnleys *Liber veritatis* («Sannhetens bok») som besto av tegninger etter hans egne malerier. Tegningene er forsynt med opplysninger om kjøper, datering og størrelse på maleriet og er viktige kilder til kunnskap om Fearnleys kunstneriske produksjon. En spesielt interessant tegning fra ervervelsen er *Øvre Grindelwaldbreen*, som kan relateres til Fearnleys store bre-maleri fra 1838. Akvarellen er sannsynligvis utført året før og viser hvordan han har prøvd seg frem med trær og staffasjefigurer i forgrunnen. I 1836 stilte nemlig Fearnley ut sitt uferdige maleri av breen i Louvre, men endret komposisjonen på grunn av publikums respons.

John Savio

Med sine røtter i samisk kultur, står John Savio i en særstilling i det tidlige 1900-tallets kunst i Norge. Savio tilbrakte barndommen i Varanger og Vardø, men flyttet til Kristiania i 1920. Han mottok liten eller ingen formell kunstutdannelse og utviklet en unik visuell verden. Særlig har Savios visuelle tematisering av samisk reinkultur blitt stående som noe egenartet. Han arbeidet med ulike medier, men er først og fremst kjent for sine tresnitt. Savios motiver kan forstås i lys av samtidige kunstneres opptatthet av regional tilknytning. Tresnittet *Slåttekar* har klare referanser til Jean-François Millets bønder samt til Nikolai Astrups Jølster-motiver. Verket er et av fem tresnitt av Savio innkjøpt i 2017.

ARKITEKTUR

1956

PAGON v/Geir Grung (1926–1989) og Arne Korsmo (1900–1968)

PAGON-gruppen utfordret samtidens boligarkitektur og mente at individets psykologiske behov måtte ivaretas bedre. Denne modellen ble presentert på en internasjonal konferanse om hvordan fremtidens boligarkitektur burde utformes. PAGON påpekte at det moderne hjemmet måtte ha stor fleksibilitet og kontakt med naturen. Modellen viser et prosjekt for et boligområde nord for Oslo. Store glassvegger ga hver bolig utsikt over landskapet. Alle boligene hadde skyvedører, så flere rom kunne slås sammen – romfølelse var avgjørende.

Thomas Fearnley, *Øvre Grindelwaldbreen*, ca. 1837. Foto: Nasjonalmuseet / Morten Thorkildsen.

John Savio, *Slåttekar*, antagelig 1920-årene. Foto: Nasjonalmuseet / Morten Thorkildsen.

Boligprosjekt presentert på CIAM X-konferansen i Dubrovnik
Kartong, tre, metall og plast

Tori Wrånes, *Track of Horns*, (Stillbilde), 2015. Foto: Jochen Unterhofer

Tori Wrånes, *Desert Troll Technique*, 2016

Ann Cathrin November Høibo, *Flukt forover 1*, 2017

SAMTIDSKUNST

Tori Wrånes

Videoverket *Track of Horns* ble til ut fra en performance i Bolzano i de italienske alpenene. Wrånes skapte en immateriell arkitektur ved å la lyd bevege seg rundt om i fjellandskapet: I skiheisen satt troll som spilte på blåseinstrumenter. I fjellskrenten under heisen; et kor av troll var i en pulserende bevegelse, mens andre troll spilte på alpelur. Kuene som beitet i fjellet hadde også en rolle i oppsetningen og var utstyrt med tolvtonestemte bjeller rundt halsen.

I videoskulpturen *Desert Troll Technique* (2016) møter vi et troll som synger på Wrånes' særegne trollspråk, mens det ligger på panseret til en bil i full fart gjennom Joshua Tree-ørkenen i California. Verdensvant beveger trollene seg rundt i fasjonable sneakers og klær. Trollene lever blant oss, skillet mellom oss og dem er imaginært. *Desert Troll Technique* ble til i samarbeid med den amerikanske kunstneren Skylar Haskard. Filmene, som vises på små iPhoneer med knuste skjermer, er montert på ryggen av en frynsete skinnjakke. Svette har etset seg inn i læret og etterlatt mørkere partier som tilfører verket en kroppslig palett.

Verkene er en gave fra 20|20.

Ann Cathrin November Høibo

Flukt forover 1 fra 2017 er ett av tre vedde tepper som Ann Cathrin November Høibo har laget på grunnlag av sin identitet som «textile tourist». Hun har tvinnnet en løs renning av kokosnøttfiber rundt et akrylrør og vedv ulike abstrakte motiver med silke- og syntetisk tyll. Hele billedveven holdes spent med en rekke steiner knyttet i renningen nederst. Resultatet bærer i seg kontrasten mellom de grove fibrene og den lette tyllen og etterligner nærmest en pastell. Høibo er en viktig kunstner for samlingen idet hun bryter de tradisjonelle grensene mellom kunstfagene.

DESIGN OG KUNSTHÅNDVERK

Gerhard Munthe

Gerhard Munthe var en sentral figur i den norske vevrenessansen rundt 1900, først og fremst som mønstertegner, men også som ideologisk premiss-leverandør når det gjaldt temaer og fargevalg. Mange av hans mønstre ble vevet på Det Norske Billedveveri (DNB), som Frida Hansen startet og ledet fra 1899 til 1904. Hovedversjonen av dette teppet sammen med *Indtoget i Jerusalem* ble utstilt på Verdensutstillingen i Paris 1900 under navnet *Riksteppene*, og de henger idag i vestibylen på Det Kongelige slott. Vår versjon er noe avkuttet, og som motiv kan det føres tilbake til Munthes utsmykning av *Snorres kongesagaer* og med hans kartong *Bueskutterne*, som ble komponert over tittelfrisen til *Magnussønnenes saga*.

Heidi Bjørgan

Heidi Bjørgans installasjon *Objekter 1-245* er en hyllest til den amerikanske keramikeren George Ohrs (1857–1918) arbeider. Den såkalte *Mad Potter of Biloxi*. Hans arbeider er meget ekspressive og særegne. Han bygget seg et image som en eksentrisk og produktiv kunstner som i løpet av kort tid kunne produsere mengder av vaser og krus som ingen var like. Bjørgans overfylte hylle er en referanse til fotografier av Ohr i sitt studio som er overfylt av objekter i hyller og på bord. Bjørgan tar utgangspunkt i konvensjonelle bruksformer som er dreiet av en annen profesjonell håndverker. Hun manipulerer, deformerer og påfører formene fargesterke glasurer og følger Ohrs motto, «No two alike».

Gerhard Munthe, *Indtoget i Myklagard*, vevnad, design 1899, vevet av Frida Hansen 1900–04.

Heidi Bjørgan, *Objekter 1-245*, installasjon keramikk, 2017.

ÅRSREGNSKAP 2017

ÅRSREGNSKAP 2017

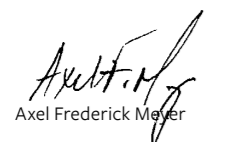
Resultatregnskap	Note	2017	2016
Offentlig tilskudd fra KUD	2	312 900 000	287 800 000
Andre offentlige tilskudd	2	7 721 703	1 922 062
Sponsorinntekter	2	320 000	400 000
Andre tilskudd og gaver		2 663 518	1 791 188
Inntekter butikk		6 156 626	7 408 451
Billettinntekter		15 486 433	13 945 595
Andre driftsinntekter	3	8 584 879	6 707 061
Sum inntekter		<u>353 833 159</u>	<u>319 974 357</u>
Lønnskostnader og andre personalkostnader	4	139 775 179	121 034 324
Pensjonskostnader	11	12 262 590	7 458 754
Honorarer	4	7 305 507	5 447 391
Utstillingskostnader		46 860 591	30 673 591
Innkjøp av varer		4 237 873	5 266 094
Vakthold		26 654 216	29 800 191
Husleie		80 000 379	79 204 047
Drift og innkjøp bibliotek		1 355 560	1 379 009
Andre driftskostnader		27 933 278	27 986 727
Innkjøp til samlingene		7 079 009	17 018 841
Avskrivninger	5	6 519 119	7 359 654
Sum kostnader		<u>359 983 303</u>	<u>332 628 623</u>
Driftsresultat		<u>(6 150 144)</u>	<u>(12 654 266)</u>
Finansinntekter		1 014 441	1 113 149
Finanskostnader		387 197	143 931
Sum finansielle poster		<u>627 244</u>	<u>969 218</u>
Årsresultat		<u>(5 522 902)</u>	<u>(11 685 048)</u>
Disponering av årsresultat			
Overført fra annen egenkapital	10	<u>(5 522 902)</u>	<u>(11 685 048)</u>
Sum disponering av årsresultat		<u>(5 522 902)</u>	<u>(11 685 048)</u>

Balanse	Note	31.12.17	31.12.16
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Ulltveit-Moe-paviljongen	5	18 753 200	20 628 800
Vestbanen	5	332 180	495 461
Driftsløsøre, inventar og sikkerhetsutstyr	5	6 067 663	8 552 838
Sum varige driftsmidler		<u>25 153 043</u>	<u>29 677 099</u>
Sum anleggsmidler		<u>25 153 043</u>	<u>29 677 099</u>
Omløpsmidler			
Varebeholdning	6	<u>1 766 321</u>	<u>1 198 411</u>
Fordringer			
Kundefordringer	7	2 131 058	2 123 987
Overfinansierte pensjonsforpliktelser	11	3 018 358	3 021 900
Tilgode merverdiavgift		10 404 201	6 397 331
Forskuddsbetalte kostnader/påløpte inntekter	8	8 686 396	10 945 281
Sum fordringer		<u>24 240 013</u>	<u>22 488 499</u>
Bankinnskudd og kontanter	9	<u>72 709 847</u>	<u>74 700 765</u>
Sum omløpsmidler		<u>98 716 181</u>	<u>98 387 674</u>
Sum eiendeler		<u>123 869 224</u>	<u>128 064 773</u>

Balanse	Note	31.12.17	31.12.17
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Grunnkapital	10	1 000 000	1 000 000
Egenkapital med selvpålagte restriksjoner	10	8 621 200	8 621 200
Annen egenkapital	10	<u>40 290 225</u>	<u>45 813 127</u>
Sum egenkapital		<u>49 911 425</u>	<u>55 434 327</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	12	27 146 699	37 976 375
Skyldige offentlige avgifter	13	10 030 623	9 873 980
Tilskuddsgjeld	1	15 970 136	10 030 599
Annen kortsiktig gjeld	14	<u>20 810 324</u>	<u>14 749 475</u>
Sum kortsiktig gjeld		<u>73 957 781</u>	<u>72 630 429</u>
Sum gjeld		<u>73 957 781</u>	<u>72 630 429</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>123 869 224</u>	<u>128 064 744</u>

Oslo, den 26.02.2018
Styret i Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst

Linda Bernander Silseth
styrets leder

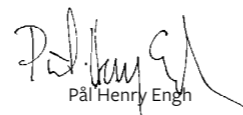

Axel Frederick Meyer

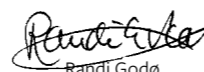

Rolf Yngve Uggen
ansattes representant

Ellen Klingenberg
Tveit

Karin Hindsbo
direktør

Jan Erik Knarbakk
Nestleder

Pål Henry Eng

Randi Godø
ansattes representant

NOTER

Note 1: Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, noteopplysninger og kontantstrømpstilling og er avlagt i samsvar med stiftelseslov, regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr. 31. desember 2017.

Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper og klassifiseringen av eiendeler og gjeld ifølge regnskapslovens definisjoner. Årsregnskapet for 2017 omfatter perioden 01.01.2017 til 31.12.2017.

Regnskapsprinsipper for vesentlige regnskapsposter

Inntektsføringstidspunkt

Tilskudd fra stat og andre offentlige institusjoner inntektsføres i den perioden de er tildelt for, hvilket normalt vil falle sammen med utbetalingsåret. Tilskudd som er øremerket spesielle prosjekter inntektsføres på det tidspunktet stiftelsen har juridisk rett til tilskuddet, det er rimelig sikkert at inntekten vil bli mottatt og den kan måles pålitelig. Øvrige inntekter resultatføres når de er opptjent, det vil si ved leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Kostnadsføringstidspunkt

Kostnadene henføres til det året aktiviteten oppstår.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, nedskrives driftsmidlet til virkelig verdi.

Avskrivninger

Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Avskrivningene er klassifisert som ordinære driftskostnader.

Varelager

Beholdningen av varer vurderes til det laveste av kostpris etter «først inn – først ut»- prinsippet og antatt salgspris.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag av forventet tap.

Gjeld

Gjeld balanseføres etter nominelt gjeldsbeløp.

Pensjonsforpliktelse og pensjonskostnad

Regnskapsføring av pensjon følger NRS 6. Lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag er lagt til grunn.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan.

Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering.

Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer som alder, antall år i selskapet og lønn.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene (innbetalte beløp til forsikringssselskap), justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening.

Planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningsstid. Det samme gjelder estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor). Pensjonen oppfylder kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Fra 1. januar 2016 ble en annen pensjonsmodell i Statens Pensjonskasse benyttet. Dette medførte en planendring hvor den balanseførte pensjonsordningen ble brakt til opphør i regnskapsåret 2015.

Den nye pensjonsmodellen er en flerforetaksordning som regnskapsføres som om den var en innskuddsbasert pensjonsordning.

53 personer omfattes fremdeles av den gamle pensjonsordningen gjennom KLP.

Kontantstrømpstilling

Kontantstrømpstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Likviditetsreserve omfatter kontanter og bankinnskudd.

Note 2: Offentlige tilskudd

	2017	2016
Tilskudd fra KUD	312 900 000	287 800 000
Andre offentlige tilskudd		
Tilskudd fra Utenriksdepartementet	114 060	140 8712
Barn-, ungdom og fam. departementet	126 857	-
Tilskudd fra Kulturrådet	978 002	116 084
Kulturdepartementet	6 502 784	5 334
Statens vegvesen		391 932
Sum andre offentlige tilskudd	7 721 703	1 922 062
Sponsorinntekter	320 000	400 000
Sum sponsorinntekter	320 000	400 000

Nasjonalmuseet har også mottatt 98 verk i gave gjennom året.

Note 3: Andre driftsinntekter

I andre driftsinntekter inngår følgende; omvisning, konservering, leie, bildebyrå og diverse inntekter.

Note 4: Andre personalkostnader

	2017	2016
Lønnskostnader	115 604 794	101 192 806
Folketrygdavgift	18 864 914	15 592 179
Andre personalkostnader	5 305 471	4 249 339
Sum lønn, pensjon og personalkostn.	139 775 178	121 034 324

Antall faste og engasjerte årsverk ved årets slutt	216	177
--	-----	-----

Godtgjørelser		
Styret	1 169 500	710 985

Godtgjørelse til ledende personer 2017	Stilling	Fastlønn	Ytelse til		Annen godtgjørelse	Sum
			pensjonsforpliktelse	godtgjørelse		
Audun Eckhoff	Direktør	1 649 736	33 989	3 903		1 687 628
Karin Hindsbo	Direktør	875 000	98 092	8 986		982 078
Godtgjørelse til ledende personer 2016						
Godtgjørelse til ledende personer 2016	Stilling	Fastlønn	Ytelse til		Annen godtgjørelse	Sum
			pensjonsforpliktelse	godtgjørelse		
Audun Eckhoff	Direktør	1 455 014	246 775	6 754		1 708 543

Stiftelsens fikk ny direktør 1. juni 2017. Både den nåværende og den forrige direktørens samlede utbetalte godtgjørelse er angitt over.

Direktøren er ansatt i en åremålsperiode på 6 år, med mulighet til forlengelse i ytterligere en periode. Direktøren inngår i pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse på lik linje med øvrige ansatte i Nasjonalmuseet. Ved utløp av åremålsperioden har direktøren krav på inntil 1 års etterlønn. Etterlønnen reduseres med eventuell lønn fra ny arbeidsgiver i perioden.

Ved fratreden før utløp av åremålsperioden etter ønske fra Nasjonalmuseet, har direktøren krav på 1 års etterlønn i tillegg til lønn i oppsigelsestiden. Krav på etterlønn bortfaller fra det tidspunkt eventuell ny arbeidsavtale inngås.

Revisor

Ordinært kostnadsført revisjonshonorar beløper seg til netto kr 139.659,-

Annen bistand fra revisor beløper seg til netto kr. 14.790,-

Note 5: Varige driftsmidler

	Ulltveit-Moe- paviljongen	Prosjekt Vestbanen	Driftsløsøre, IT inventar og sikkerhet	Sum
Historisk kostpris	37 500 000	740 470	69 482 691	107 723 161
Tilgang kjøpte driftsmidler i år	-	110 775	1 884 288	1 995 063
Avgang driftsmidler i år	-	-	-	-
Akkumulerte avskrivninger	18 746 800	519 065	65 299 316	84 565 181
Balanseført verdi 31.12.17	18 753 200	332 180	6 067 663	25 153 043
Årets avskrivninger	1 875 600	274 056	4 369 463	6 519 119
Økonomisk levetid	Inntil 20 år	Inntil 5 år	Inntil 20 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	

Note 6: Varebeholdning

Lagertelling er foretatt mellom 1. - og 31. desember.

	31.12.2017	31.12.2016
Verdi varelager IB	1 198 411	1 531 584
Varelager endring	567 910	(333 173)
Verdi varelager UB	1 766 321	1 198 411

Note 7: Kundefordringer

	31.12.2017	31.12.2016
Kundefordringer	2 181 058	2 173 987
Delkrederavsetning	(50 000)	(50 000)
Totalt	2 131 058	2 123 987

Note 8**Forskuddsbetalte kostnader/påløpne inntekter**

	31.12.2017	31.12.2016
Forskuddsbetalte kostnader	8 613 223	10 918 733
Andre kortsiktige fordringer	73 173	26 548
Totalt	8 686 396	10 945 281

Note 9: Bankinnskudd og kontanter

	31.12.2017	31.12.2016
Kontanter og bankinnskudd	72 709 847	74 700 765
Herav skattetrekkmidler	4 832 403	4 839 357
Til disposisjon	67 725 403	69 861 408

Note 10: Egenkapital

	Grunnkapital	Egenkapital med restriksjoner	Annen EK	Sum
		Innkjøpsfond		
Egenkapital 31.12.2016	1 000 000	8 621 200	45 813 127	55 434 327
Disponering av årets resultat	-	-	(5 522 902)	(5 522 902)
Egenkapital 31.12.2016	1 000 000	8 621 200	40 290 225	49 911 425

Note 11: Pensjonsforpliktelser/pensjonskostnader

Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst har pensjonsordning i Statens Pensjonskasse (SPK) som omfatter i alt 220 personer, og Kommunalansattes Landspensjonskasse (KLP) som omfatter 53 personer.

Pensjonene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsen fra folketrygden.

Se også note 1 om regnskapsprinsipper.

I tillegg til den sikrede ordningen i SPK og KLP har virksomheten en udekket forpliktelse i AFP- ordningen.

Tall i hele 1 000	KLP	
	2017	2016
Årets pensjonskostnad:	-	-
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-	-
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	498	504
Avkastning på pensjonsmidler	(596)	(530)
Administrasjonskostnader	15	15
Resultatført planendring	275	261
Planendring	-	-
Arbeidsgiveravgift	(12)	(2)
Netto pensjonskostnad	180	248

Museets ansatte har betalt kr. 2.191.367 (2 %) i egenandel av årets netto pensjonskostnad.

Balansført netto forpliktelse:

Opptjente pensjonsforpliktelser	20 670	20 056
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	(16 776)	(16 614)
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	(6 539)	(6 091)
Arbeidsgiveravgift	(373)	(373)
Balansført netto forpliktelse	(3 018)	(3 022)

Økonomiske forutsetninger:

Diskonteringsrente	2,30 %	2,10 %
Forventet lønnsregulering	2,50 %	2,25 %
Forventet pensjonsregulering	1,48 %	1,24 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,00 %
Forventet avkastning på fondsmidler	4,00 %	3,00 %

Note 12: Leverandørgjeld

	31.12.2017	31.12.2016
Leverandørgjeld	27 146 699	37 976 375
Total	27 146 699	37 976 375

Note 13: Skyldige offentlige avgifter

	12/31/2017	31.12.2016
Skattetrekk, påleggstrekk	4 832 403	4 839 357
Arbeidsgiveravgift	5 198 220	5 034 623
Totalt	10 030 623	9 873 980

Note 14: Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2017	31.12.2016
Påløpne feriepenge	12 783 234	11 181 309
Annen kortsiktig gjeld	8 027 090	3 568 167
Totalt	20 810 324	14 749 476

KONTANTSTRØMSOPPSTILLING

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	Note	2017	2016
Årsresultat	10	(5 522 902)	(11 685 048)
Endring i pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	11	3 900	(527 254)
Ordinære avskrivninger	5	6 519 119	7 359 656
Endring i varelager	6	(567 910)	333 173
Endring i kundefordringer	7	(7 071)	(1 217 599)
Endring i leverandørgjeld	12	(10 829 676)	20 960 694
Endring i andre tidsavgrensninger	1,10,13,14	10 409 061	463 565
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		4 522	15 687 187
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	5	(1 995 063)	(3 183 480)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(1 995 063)	(3 183 480)
Netto endring i likvider		(1 990 541)	12 503 707
Likviditetsreserve pr. 1.1.	9	74 700 765	62 196 969
Likviditetsreserve pr. 31.12	9	72 709 847	74 700 765

BDO AS
Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vik
0121 Oslo

Til styret i Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunst

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunsts årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen og informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av tap er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

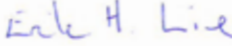
Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontroll handlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings skikk i Norge.

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontroll handlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, 28. februar 2018
BDO AS

Erik H. Lie
Statsautorisert revisor

BOARD'S INTRODUCTION

This has been an eventful year for the National Museum of Art, Architecture and Design. We are fast approaching the opening of the new National Museum in 2020, and this massive relocation project is placing immense demands on all members of the museum's staff. The current phase of the project entails enormous change for everyone at the museum. At the same time, the National Museum is delivering successful results, with strong and engaging exhibitions, high visitor numbers, and many activities for people of all ages.

In 2017, the museum gained both a new board and a new director. In June, Karin Hindsbo took over as

director, and we are convinced that she is the right person to steer the National Museum into a new epoch. Her commitment and ambition to promote the National Museum as an 'all-arts' museum has already had an influence on the organisation. In our first year on the board, we have also been impressed by all members of the museum's staff. Their remarkable professional expertise and passion for their work make us excited about the future.

We would like to thank the former director Audun Eckhoff for his work over the past eight years. We would also like to express great thanks to the Norwegian parliament and

government, and the museum's other benefactors. It is also important to highlight our excellent working relationship with the Norwegian Directorate of Public Construction and Property (Statsbygg), as we move together towards the successful completion of one of the largest cultural projects in Europe in recent times.

Ahead of us lies a unique event, a historic commitment to culture and art. The new museum building at Vestbanen will put the National Museum, Oslo and Norway on the world map. All of us are looking forward to this with great anticipation.

DIRECTOR'S INTRODUCTION

We are now entering an exciting period in the history of the National Museum, as we continue our journey towards the inauguration of our fantastic new building at Vestbanen. The opening of the new National Museum in 2020 will mark a historic commitment to art and culture. The new museum will have 13,000 square metres of floor space for permanent and temporary exhibitions. It will be a lively, inclusive and accessible venue for encounters between the public and art. We are looking forward to it enormously.

The journey to the new museum is growing ever shorter, but the work needed to complete it will be difficult and demanding throughout. The relocation process is complex and places huge demands on our resources. Several thousand objects and artworks must be moved and made ready for display in a safe and efficient manner. In addition, many other vital elements need to be installed at the new museum: lighting,

shops, education spaces, restaurants and new workplaces for nearly 200 employees, to mention just a few examples.

Naturally enough, these preparations are having an impact on the everyday working lives of everyone at the museum. At the same time, the National Museum in 2017 delivered a series of powerful exhibitions and activities with the goal of making art and the collection accessible to the public. The mesmerizing Tori Wrånes exhibition Hot Pocket was a very fitting concluding show for the Norwegian Museum of Contemporary Art before the building closed in September. In total, 634,009 visitors attended our exhibitions at the National Gallery, the National Museum – Architecture, the Museum of Contemporary Art and Villa Stenersen. In addition, 128 works were loaned out, of which 48 were loaned to 12 museums in Norway. The National Museum also despatched 16 exhibitions to exhibition venues,

galleries and schools throughout Norway. I would like to draw special attention to the behind-the-scenes work that goes into these exhibitions by our curators, display technicians and administrators, as well as in marketing, security and logistics.

I am incredibly happy and humble to be taking over now as the director of the National Museum. I would like to thank my predecessor Audun Eckhoff for his commitment over the past years. An essential job has already been done with the development of a large, unified museum for art, architecture and design, and in the coming years this work will be continued as we open the new museum building. The enormous potential that lies within the museum's staff and collection will be unleashed. Curatorial work, research, the visitor experience and marketing efforts will be taken to new levels. In this way we will create a National Museum for the future.

REPORT FROM THE BOARD 2017

REPORT FROM THE BOARD FOR 2017

See the museum's website for a complete list of all acquisitions and loans in 2017.
nasjonalmuseet.no/acquisitions2017
nasjonalmuseet.no/loans2017

Translation of board report for 2017

The National Museum of Art, Architecture and Design was established as a foundation on 1 July 2003.

The foundation manages and develops Norway's largest and most important collection of Norwegian and foreign historical and contemporary works, operates museums in central Oslo, and conducts an extensive programme of activities both nationwide and internationally.

The foundation's exhibition venues in Oslo include Universitetsgata 13 (the National Gallery), Bankplassen 3 (the National Museum – Architecture) and, until September 2017, Bankplassen 4 (the Museum of Contemporary Art).

The museum also runs Villa Stenersen at Tuengen allé 10 c and the *Mellomstasjonen* ("Station along the Way") information centre at Brynjulf Bulls plass 2, next to the entrance to the new museum.

St. Olavs gate 1 (the Museum of Decorative Arts and Design) was not open to the general public in 2017, since the premises are being used solely for collections management.

The library and the majority of the museum's staff are based at Kristian Augusts gate 23. The museum's workshop is housed at Vulkan 5. The museum also has two art storage facilities at its disposal.

EXHIBITIONS IN OSLO

The exhibition programme for 2017 featured nine temporary exhibitions in the Oslo exhibition venues, in addition to displays drawn from the permanent collections. This figure is somewhat lower than in 2016, due to the gradual winding down of operations.

The first exhibitions to open in 2017 were two architecture exhibitions: *Casa de Vidro. Lina Bo Bardi in dialogue with Sverre Fehn* and *The Norwegian Glass House*. Lina Bo Bardi's Glass House in São Paulo was presented in Sverre Fehn's glass pavilion, while a separate exhibition of Norwegian glass houses was displayed in the Hvelvet gallery.

The two contemporary art exhibitions *SNAP: Documentary and Portrait Photography from the Collection* and *Tori Wrånes: Hot Pocket* were worthy farewell exhibitions for the Museum of Contemporary Art. The photographic exhibition *SNAP* presented a major display of documentary and portrait photographs from the museum's collection. *Hot Pocket* was a critical and popular success that took us into Tori Wrånes's magical world of costumes, props, voice and movement.

At the National Gallery, the year started with *The Great Graphic Boom*, which examined the enormous interest in printmaking that emerged in the United States in around 1960. The focus on American art at the National Gallery continued with the summer exhibition, *Restless Gestures*. Works from Hubert Looser's Collection included paintings, sculptures and drawings created by some of the 20th century's most important artists.

The summer also saw the architectural exhibition *A Place to Be: Contemporary Norwegian Architecture 2011–2016*, which was a major display of a selection of projects dating from the past five years. Each of these projects was either designed by Norwegian and international architects and built in Norway, or designed by Norwegian architects and built abroad. This exhibition was followed by the autumn

architecture exhibition, *Framed: Selected Photographs by Bjørn Winsnes*, which presented photographs of the foremost Norwegian representative of the artistic trend seen in 1950s European architectural photography. In keeping with tradition, the year ended with the aromatic and highly popular gingerbread house exhibition at the *National Museum – Architecture*.

Visitor numbers increased at both the Museum of Contemporary Art and the National Gallery in 2017, showing growth of 9 percent and 5 percent respectively compared with the previous year. There has been a significant increase in visitors from Asia.

The total number of visitors to all of the foundation's exhibition venues in Oslo was 573,440, including visitors to Villa Stenersen and the *Mellomstasjonen* information centre, representing a slight decline of approximately 2 percent compared to the previous year. The decline was due mainly to the closure of the Norwegian Museum of Decorative Arts and Design in 2016.

THE NATIONAL PROGRAMME

The National Programme continues to be central to the museum's mission. The programme comprises touring exhibitions, courses and seminars. These exhibitions and activities are offered to museums, galleries, and schools (the latter in conjunction with the Cultural Schoolbag programme) nationwide.

In the period until 2020, the museum's top priority is to prepare for its relocation to the new National Museum. With regard to the National Programme, this has required a temporary reduction in the number of touring

exhibitions, although this has been counterbalanced by an increase in the number of courses and seminars. In 2017, there were 13 exhibitions on tour, and 10 courses and three seminars were offered and delivered to our various networks.

During the year, our school network attracted 28,654 visitors, while our museums and galleries network attracted 31,837 visitors. Our courses and seminars were attended by approximately 250 professionals from our national networks.

INTERNATIONAL COLLABORATION

Several of the National Museum's exhibitions were developed in collaboration with international museums and were displayed both in Norway and abroad.

The *Japanomania* exhibition, which was shown at the Museum of Decorative Arts and Design and the National Gallery in 2016, was also shown at the National Gallery of Denmark in Copenhagen in April 2017.

The Great Graphic Boom exhibition, shown at the National Gallery in the spring of 2017, was based on extensive collaboration with Staatsgalerie Stuttgart.

Other important international collaborations in 2017 included the major Munch exhibition at the San Francisco Museum of Modern Art and the Metropolitan Museum of Art, together with the international Munch conference in New York. The National Museum loaned the important Munch painting *Self-portrait with Cigarette*, among others, to this exhibition. *Forms of Freedom. African Independence and Nordic Models*, original curated and produced for the Nordic Pavilion at the Architecture Biennale in Venice in 2014, was shown at the Nairobi National Museum from 2 November 2016 to 1 February 2017.

RELOCATION TO THE NEW MUSEUM

In 2019, the National Museum will take over the new museum building at Vestbanen in Oslo, with a view to opening to the public during 2020. Preparations for relocation to the new museum have increased in scope during the year and will increase further during 2018. These preparations encompass the planning of displays, preservation and conservation efforts, quality assurance of information about collections, and packing and labelling objects to get ready for the move.

Work on the display of the permanent collection has been underway for several years, and has involved many of the museum's own staff in addition to external resources. The display of the permanent collection alone will include approximately 6,000 works, all of which must be in perfect condition. This requires each work to be thoroughly checked by our conservators prior to the move.

In addition to works of art, more than 200,000 books and archive materials occupying 2,000 metres of shelving must be readied for the move. Work on these preparations has intensified during 2017.

During 2017, more and more members of the museum's staff have become involved in our collaboration with Statsbygg (the government's real estate company), including in connection with work on tendering specifications for equipment for the new museum. This work will intensify during 2018.

COLLECTION MANAGEMENT AND CONSERVATION WORK

Collection management includes activities and measures to ensure that the museum's collections are preserved, documented, and made available to the general public, including on digital platforms. The National Museum's collection of nearly 400,000 works has been undergoing an audit since 2008. The main objectives have been to make the collections digitally accessible both to the general public

and to scholars, and to prepare them for relocation to the new museum. As of the end of 2017, information about over 40,000 works was published on the museum's website or on the DigitaltMuseum website.

Conservation work is also a key priority. The scope of this work is related to the museum's exhibition, lending, and acquisition activities, in addition to the forthcoming relocation and to the installation of new displays, which requires, among other things, extensive preparatory conservation.

ACQUISITIONS OF ART

In accordance with the agreement between the foundation and the Ministry of Culture, the museum is responsible for the management of the collections. A vital part of this responsibility is the acquisition of art, by purchase or otherwise.

In 2017, 204 works were purchased at a total cost of NOK 7,079,009, compared with 17,018,841 in 2016. Remittances to the Relief Fund for Visual Artists (BKH) in 2017 totalled NOK 133,926.

The members of the Acquisitions Committee for 2017 were: the museum's director Karin Hindsbo (chair from June onwards), the museum's former director Audun Eckhoff (chair until the end of March), Sabrina van der Ley (acting chair in April and May) along with Andrea Kroksnes (contemporary art), Nils Ohlsen and Vibeke Waallann Hansen (older and modern art), Nina Berre (architecture), Widar Halén (design and decorative arts) and Kari Skytt Andersen (conservation).

The Board would like to express its gratitude for the 144 works donated to the museum during 2017. We intend to exhibit a number of these works in the displays drawn from the permanent collection at the new museum. The 2020 Art Forum and Lieutenant-Colonel Danielsen's Foundation for Contemporary Art donated two works to the museum from the exhibition *Tori Wrånes: Hot Pocket* at the

Museum of Contemporary Art (April–September 2017): Tori Wrånes & Skylar Haskard’s collaborative work *Desert Troll Technique* (2016) and Wrånes’s video *Track of Horns* (2015).

LOANS

The National Museum manages the museum’s collections and has a particular responsibility for presenting Norwegian culture at home and abroad. Important measures in this context are short-term loans to museums and long-term loans to public buildings in Norway and abroad.

The National Museum has allocated significant personnel resources to help prepare for the museum’s relocation to its new site. Nonetheless, the museum has prioritized, as far as possible, loan applications from other institutions, and the number of loans continues to be significant.

During 2017, 80 works were loaned to 20 recipients abroad, and 48 works were loaned to 12 recipients in Norway.

COMMUNICATIONS

In 2017, the museum’s website (nasjonalmuseet.no) and its online collection had 700,000 visitors. There was a significant increase in traffic from overseas, in particular to the online collection. Work in 2017 has included expanding the English-language content of the website, and improving the visibility of the content on Google through search engine optimization.

In furtherance of our aim to ensure that websites and viewing facilities function well for everyone, in 2017 we asked three users with different disabilities to test the museum’s website. The process has provided us with detailed information about the accessibility of the National Museum’s online platforms. This knowledge will inform our work on the new website in 2018.

Digital images of more than 40,000 objects are now available for viewing online, along with the texts from the museum’s catalogue of highlights of

Norwegian architecture, which was published in hard-copy format in 2017. With the support of Arts Council Norway, the museum launched *Principal Components*, an alternative way to explore the collection visually online. This project is a machine-learning experiment that groups objects according to visual similarities and allows us to view the collection from a bird’s-eye perspective and discover new visual relationships.

The National Museum has entered into a framework agreement with the Norwegian Visual Artists Copyright Society (BONO) which gives the museum the opportunity also to reproduce copyright works on platforms including social media, which is an important part of our work to promote interest and enthusiasm for the collection.

The much-lauded Tori Wrånes exhibition was the year’s media winner, followed by the contemporary art exhibition *SNAP*, and the ever-popular gingerbread-house exhibition. The closure of the Museum of Contemporary Art was marked with a unique and fitting farewell event. The subsequent open day on the roof of the new National Museum was a positive continuation of the narrative of our progress towards the new museum, before the art critics at the close of the year generated debate about the display of the collection. Media coverage of the museum during 2017 also focused on the appointment of a new director in the spring: firstly there was direct coverage in the media both before and after the appointment, thereafter there was reduced but continuing interest as the new director began work in her new role.

AUDIENCE AND ACCESSIBILITY

Dissemination is part of the museum’s societal role and encompasses the presentation of, and debate about, art. As part of this work, the museum has, among other initiatives, prepared a manual regarding the accessibility of its displays. The manual is a practical guide for making displays more acces-

sible for all visitors, in accordance with the museum’s goal to be a place open to participation by all.

RESEARCH AND DEVELOPMENT

Research at the National Museum is primarily related to the museum’s own exhibitions, collections, educational activities and conservation. In addition, the museum’s staff conduct important development and research-related work that can be difficult to put into figures.

In collaboration with Norwegian and foreign museums and institutions, including amongst others the University of Oslo, the Munch Museum, and the National Archives, the National Museum is participating in a variety of research-and-development projects.

The results of these activities are apparent in, for example, the museum’s exhibition catalogues, published articles, and conference papers. As the only Norwegian museum outside the university sector, the National Museum uses CRISTIN (Current Research Information System in Norway) to document all scholarly publications by the museum’s staff.

FRIENDS OF THE NATIONAL MUSEUM

The Friends of the National Museum, launched in autumn 2014, had 3,117 members at the end of 2017, representing an increase of 35 percent compared with 2016. The Friends organization has 1,756 followers on Facebook, an increase of 15 percent compared with 2016. The Friends’ events programme for 2017, which was specially developed for members, included 21 events, a day trip to Kistefos Museum, and an overseas tour to Munich.

The museum’s original friends associations were affiliated with individual exhibition venues in Oslo. The Friends of the National Gallery has roots extending as far back as 1917, while the roots of the Friends of the Museum of Decorative Arts and Design extend back to 1919. Over the years, both

these associations helped bring about important acquisitions and donations of works of art. The Friends of the Museum of Architecture was founded in 1994.

At the end of the year, these three friends associations had a total of around 800 members.

The Friends of the National Gallery celebrated the association’s centenary with festivities and a banquet at the National Gallery on 6 October 2017.

20|20

In the spring of 2015, the National Museum launched 20|20 – a forum for people aged under 40. 20|20 offers art experiences to young people who want to learn more about contemporary art and at the same time help establish a fund to develop the National Museum’s collection of contemporary art.

At the end of 2017, the art forum had 42 members, an increase of 35 percent compared with the previous year. Nine events were held for 20|20 members during the year.

20|20 once again contributed to the purchase of works for the museum’s collection, this time from the Tori Wrånes exhibition.

SPONSORS AND PARTNERS

The Board would like to thank Lexus, Nec and Explorius for their sponsorship during the year.

The Board would also like to thank Arts Council Norway for its support of the cross-disciplinary curatorial projects *Principal Components* and *RFID Technology*. Arts Council Norway has also supported two further projects: *An authoritative list of Norwegian artists* and *Digital development – the collection online*.

We thank the Ministry of Foreign Affairs for its support of the international touring exhibition *Snøhetta*, and the Directorate for Children, Youth and Family Affairs for its support of *Accessibility to art, knowledge and architecture*.

We also thank the Ministry of Culture for its extensive support for the *Queen Maud’s Album* project, in connection with the 80th birthdays of His Majesty the King and Her Majesty the Queen. The Research Council of Norway funded in full the research project *Cultural Heritage Mediascape: Innovation in Knowledge and Mediation Practices*. The UNI Foundation contributed to the research project *Dripping paint*. Norway’s Consulate General in New York assisted with the travel of journalists and experts in connection with the Tori Wrånes exhibition. Pax Forlag supported the publication of the *Architecture Year Book 2016/2017*.

Last, but not least, we would like to thank the Savings Bank Foundation DNB for its major financial contribution to the museum’s Digilab project.

STAFF AND THE WORKPLACE ENVIRONMENT

At the end of 2017, the National Museum had 169 permanent employees and 44 temporary employees. This corresponds to 197.91 full-time equivalents, an increase of 18.03 full-time equivalents from 2016. As regards gender distribution among the employees, 68.32 percent are women and 31.68 percent are men.

At the end of the year, the senior management group consisted of five women and four men. The section management group consisted of five women and four men.

The average salary for permanent employees, including middle managers, was NOK 519,970 for women and NOK 538,242 for men. The average salary for permanent employees, not including middle managers, was NOK 512,950 for women and NOK 526,981 for men.

The National Museum has adopted a gender equality policy. Job advertisements include the following text: “The National Museum is committed to diversity and encourages qualified candidates to apply, regardless of age, gender, cultural and ethnic backgrounds.” Work is ongoing to further

develop a workplace environment that is characterized by safety, openness and respect, and that takes care of individual staff members’ health. This is dependent on the workplace environment being free of discrimination. The museum has adopted procedures to deal with conflicts and disciplinary matters.

The Workplace Environment Committee (AMU) met five times in 2017. The National Museum promotes workplace inclusion through the IA Agreement, and has a contract with Synergi Helse for the provision of occupational health services. Sickness absence in 2017 stood at 5.4 percent, an increase of 0.7 percentage points compared to 2016. The rate of long-term sick leave has increased somewhat compared to 2016.

No serious workplace injuries or accidents were reported during the year. The museum conducts regular HSE audits and assessments of workplace ergonomics in order to prevent repetitive strain injuries among its staff. Staff are offered short breaks during working hours to attend light movement sessions led by a trainer to prevent repetitive strain injuries.

In autumn 2017, the museum engaged an external consultancy (PwC) to assist with an organizational review. We have conducted broad surveys to assess views on the current state of the museum and the challenges facing it, through conversations with employees, written submissions, departmental meetings, and town hall meetings. Against this background, PwC has prepared a report that describes the situation of the museum and the challenges it faces. This report will form the basis for further work on the museum’s organization, culture and workplace environment.

The museum has also initiated a major project to prepare for the relocation of workplaces to the new museum. This process involves extensive digitization and the training of all staff in the use of digital equipment.

THE BOARD

The Board held nine ordinary meetings and one extraordinary meeting in 2017.

From 1 January 2017, the Board consisted of seven members, of whom three were women and four were men. Three members were new appointees by the Ministry of Culture: Linda Bernander Silseth (chair), Jan Erik Knarbakk (deputy chair) and Ellen Tveit Klingenberg. One member was appointed by the Museum of Decorative Arts and Design Foundation: Axel Fredrick Meyer, and one member was appointed by the Architecture Museum Foundation: Pål Henry Engh. The employee representatives were Randi Godø and Rolf Yngve Uggen.

APPOINTMENT OF NEW DIRECTOR

The post of director was advertised due to the expiry of the previous director's term of service. The appointment of a new director was one of the first tasks for the new board. An exhaustive recruitment process resulted in the appointment of Karin Hindsbo, who took up the position in June 2017.

FINANCIAL MATTERS

As of 31 December 2017, total equity amounted to NOK 49.9 million, down by NOK 5.5 million from 31 December 2016.

The key figures below present a true and fair overview of the foundation's operations and its current position:

- The fixed allocation for the purchase of art as of 31 December 2017 was NOK 8.6 million.
- Other equity as of 31 December 2016 was NOK 41.3 million.
- Operating income in 2017 amounted to NOK 353.8 million, compared with NOK 320.0 million in 2016.
- Self-generated income in 2017 amounted to NOK 30.2 million, compared with NOK 28.1 million in 2016.
- Gifts and donations in 2017 amounted to NOK 2.7 million, compared with NOK 1.8 million in 2016.
- Sponsorship income in 2017 amounted to NOK 0.3 million, compared with NOK 0.4 million in 2016.
- Operating costs in 2017 amounted to NOK 360.0 million, compared with NOK 332.6 million in 2016, and the operating loss in 2017 amounted to NOK 6.2 million in 2017 compared with NOK 12.7 million in 2016.
- The loss after financial items amounted to NOK 5.5 million in 2017, compared with a loss in 2016 of NOK 11.7 million.

- Liquidity in 2017 has been good. Bank deposits and cash reserves amounted to NOK 72.7 million at the end of 2017.
- In 2017, investments were capitalized for a total of NOK 2.0 million.

The accounts have been drawn up on the assumption of continued operation, and it is confirmed that the basis for continued operation exists.

COVERING THE YEAR'S LOSS

The Board proposes that the loss for the year of NOK 5,522,902 should be covered by transferring funds from Other Equity.

OTHER MATTERS

The foundation is not involved in any activities that cause pollution to the external environment. The foundation operates a source-separation system for waste. The foundation is devising an environmental strategy in collaboration with Statsbygg and external consultants regarding the day-to-day operation of the new National Museum.

The Board wishes to express its deep gratitude to the museum's staff for their contributions during this challenging period.

A SELECTION OF ACQUISITIONS

OLDER AND MODERN ART

Thomas Fearnley

In 2017, the National Museum of Art, Architecture and Design (the "National Museum") acquired a significant collection of drawings by Thomas Fearnley. The provenance of the collection, which comprises 70 sheets, can be traced back to the artist's son Thomas Fearnley (1841–1927), who held the title of court hunting master. Approximately 20 of the drawings belonged originally to Fearnley's *Liber veritatis* ("Book of Truth"), which consisted of drawings after his own paintings. Notes added to the drawings supply information about the purchaser, date and size of each painting and are important sources of knowledge about Fearnley's artistic production. A drawing of particular interest from this acquisition is *Øvre Grindelwaldbreen* ("The Upper Grindelwald Glacier"), which can be linked to Fearnley's large glacier painting dating from 1838. The watercolour drawing was probably executed the previous year and shows Fearnley testing out ways of depicting trees and the ornamental figure in the foreground. In 1836, Fearnley exhibited his unfinished painting of the glacier at the Louvre, but altered the composition in response to public reaction.

John Savio

John Savio's roots in Sámi culture place him in a unique position in early 20th century art in Norway. Savio spent his childhood in Varanger and Vardø, but moved to Kristiania in 1920. He received little or no formal art education and developed his own unique visual world. In particular, Savio's visual interpretation of Sámi reindeer-herding culture has an

enduring and distinctive quality.

He worked in various media but is primarily known for his woodcuts. Savio's motifs can be understood in the light of his contemporary artists' interest in regional roots. His woodcut *Slåttekar* ("Haymaker") shows clear references to the farmers of Jean-François Millet's, and to Nikolai Astrup's motifs from Jølster. This work is one of five Savio woodcuts purchased during 2017.

ARCHITECTURE

1956

PAGON, represented by Geir Grung (1926–1989) and Arne Korsmo (1900–1968)

Housing project presented at the CIAM X conference in Dubrovnik
Cardboard, wood, metal and plastic
The PAGON group challenged contemporary housing architecture and believed that more attention needed to be paid to the psychological needs of the individual. This model was presented at an international conference that aimed to formulate ideals for future housing architecture. The PAGON group asserted that the modern home should have a high degree of flexibility and contact with nature. This model shows a project for a housing development north of Oslo. Large glass windows give each dwelling views of the surrounding landscape. All units had interior sliding doors so that several rooms could be merged into one – the sense of space was the decisive quality.

Thomas Fearnley, *The Upper Grindelwald Glacier*, c. 1837.

John Savio, *Haymaker*, probably 1920s.

Housing project presented at CIAM X conference in Dubrovnik. Cardboard, wood, metal and plastic.

CONTEMPORARY ART

Tori Wrånes

Tori Wrånes's video work *Track of Horns* emerged from a performance in Bolzano in the Italian Alps. Wrånes created a virtual architecture by allowing sound to move around the mountain landscape: trolls playing wind instruments sat on the ski lift; on the mountainside below, a choir of trolls performed pulsating movements, while other trolls played Alpine horns. The cows grazing in the mountain pasture also had a role in the performance, since the bells they were given to wear around their necks were tuned to a 12-tone series.

In the video sculpture *Desert Troll Technique* (2016), we encounter a troll singing in Wrånes's unique troll language, while lying on the bonnet of a car driving at full speed through the desert landscape of the Joshua Tree National Park in California. The worldly-wise trolls stroll around in fashionable sneakers and apparel. Trolls live among us – the division between us and them is imaginary. *Desert Troll Technique* was the result of Wrånes's collaboration with the American artist Skylar Haskard. The films are displayed on small iPhones with cracked screens, which are mounted on the back of a fringed mocha jacket. Sweat has etched into the leather and left darker patches, which give the work a corporeal palette.

These works are a donation from 2020.

Ann Cathrin November Høibo

Flukt forover 1 ("Flight onwards 1") from 2017 is one of three woven wall-hangings created by Ann Cathrin November Høibo based on her identity as a "textile tourist". She has twined a loose warp of coconut fibres around an acrylic pipe and woven various abstract motifs using silk and synthetic tulle. The entire weave is held taut by the stones knotted into the bottom of the warp. The result embodies the contrast between the coarse fibres and the lightweight tulle, and almost resembles a pastel drawing. Høibo is an important artist for the collection due to the way that she breaks down traditional barriers between artistic disciplines.

Tori Wrånes, *Track of Horns*, (still), 2015. Photo: Jochen Unterhofer

Tori Wrånes, *Desert Troll Technique*, 2016

Ann Cathrin November Høibo, *Flukt forover 1*, 2017

DESIGN AND APPLIED ARTS

Gerhard Munthe

Gerhard Munthe was a central figure in the revival of Norwegian hand-weaving around 1900, firstly for his designs, but also as a setter of ideological norms concerning themes and colour palettes. Many of his designs were woven by Det Norske Billedveveri (DNB), a tapestry workshop founded by Frida Hansen, who also served as its director from 1899 to 1904. The principal version of this tapestry, *Indtoget i Myklagard* ("The Entry into Myklagard"), together with Munthe's *The Entry into Jerusalem*, was exhibited at the Paris World Fair 1900. The tapestries were titled *Riksteppene* ("The National Tapestries") and today they hang in the vestibule at the Royal Palace. Our version is somewhat cropped, and the motif can be traced back to Munthe's designs and illustrations for the works of Snorri Sturlason and Munthe's own tapestry design *Bueskytterne* ("The Bowmen"), which appeared above the title frieze of the *Saga of the Sons of Magnus*.

Heidi Bjørgan

Heidi Bjørgan's installation *Objekter 1-245* ("Objects 1-245") celebrates the work of the American ceramicist George Ohr (1857-1918), the so-called "Mad Potter of Biloxi". Ohr's work was extremely expressive and individual. He cultivated an image as an eccentric and highly productive artist who in a short period could produce a large quantity of vases and pots, none of which were the same. Bjørgan's overflowing shelf refers to photographs of Ohr's studio, which was overflowing with objects on shelves and tables. Bjørgan takes as her starting point functional shapes that are thrown by another professional craftsperson. She then manipulates and deforms the objects before adding colourful glazes, complying with Ohr's motto *No two alike*.

Gerhard Munthe, *The Entry into Myklagard*, tapestry, design 1899, woven by Frida Hansen 1900-04

Heidi Bjørgan, *Objects 1-245*, installation ceramic.

Foto: Nasjonalmuseet ved Børre Høstland, Frode Larsen, Annar Bjørgli.

